

Avtorica antologije je opravila velikansko delo, za kar ji moramo izreči kar največje priznanje. Dokazala je svojo široko razgledanost in pretanjen posluh za sodobnejše vzgojno-izobraževalne težnje pri oblikovanju šolskih knjig. V njenih antologijah se nevsiljivo prepletajo estetski, etični in spoznavni elementi, ob domačijsko-domoznanskem poudarku se pojavljajo zdrava narodna zavest, razumevajoče socialno čutenje in široka odprtost v svet. S tem pa se delo Nade Pertotove povezuje s pojmovanjem sodobnega slovenstva: navezanostjo na domače izročilo (zgodovinski spomin) in z evropskimi, mednarodnimi obzorji.

Andrijan Lah
Slovanska knjižnica v Ljubljani

Zapiski

Tretja jugoslovanska konferenca o leksikografiji in leksikologiji v Sarajevu

V dneh od 19. do 23. novembra 1986 je bila v Sarajevu III. jugoslovanska konferenca o leksikografiji in leksikologiji, ki jo je priredila komisija za jezikoslovne raziskave ANUBiH po sklepu medakademijskega odbora za leksikografijo pri svetu akademij SFRJ.

Konferenco so ob predsedovanju medakademijskega odbora za leksikografijo začeli predstavniki JAZU in ANUBiH s pozdravnimi govori akad. Rudolfa Filipovića, akad. Borivoja Čovića in akad. Asima Peca, ki so med drugim poudarili pomen in vlogo konferenc od začetkov leta 1980 ter potrebo po leksikografskem biltenu.

Uvodni referat z naslovom Primož Trubar – začetnik slovenskega knjižnega jezika, posvečen 400-letnici smrti Primoža Trubarja, je imel posebej povabljeni gost prof. dr. Jože Toporišič. V njem je nanizal glavne mejnike Trubarjevega življenja in dela, poudaril tradicijo pismenstva od 11. stoletja naprej, opredelil bistvene glasovno-pisne značilnosti njegovega jezika in spomnil na njegovo zavzetost tudi za razvoj hrvaške tiskane besede.

Na konferenci so sodelovali predstavniki iz vseh glavnih jugoslovanskih središč s prispevki o našem besedju v dvo- ali večjezičnih starejših slovarjih, dodatnih slovarjih ali seznamih besed k tujejezičnim slovniciam, o besedišču posameznih znanih piscev ter o ožjih besedoslovnih vprašanjih od srednjega veka do začetka 19. stoletja.

Večina referatov je predstavila starejše slovarje ali slovaropisno delo njihovih sestavljavcev. Oli-

vera Jašar-Nasteva iz Skopja je ocenila pomen in vlogo kosturskega makedonsko-grškega slovarja neznanega avtorja iz 16. stoletja za makedonsko leksikografijo; Franc Jakopin iz Ljubljane je predstavil Pohlinovo in Gutsmanovo slovaropisno dejavnost ter poudaril Pohlinov odklon od tradicije in Gutsmanovo vrnitev k njej; Jovan Jerković iz Novega Sada je primerjal besedišče v slovarju vinogradnika Prokopija Bolića z Vukovim slovarjem; Ismet Smailović iz Banjaluke je govoril o prvem srbohrvaško-turškem in turško-srbohrvaškem slovarju v verzih Muhameda Hevaji Uskufa iz leta 1601; France Novak iz Ljubljane je orisal leksikografsko in leksikološko dejavnost in njene dosežke v slovenski reformaciji ter poudaril zlasti Trubarjeva opozorila na večpomenskost posameznih besed; Egon Fekete iz Beograda je poročal o dosedanjem raziskovanju Stulijevih trijezičnih slovarjev iz leta 1806, od katerih bo hrvaško-italijansko-latinski del (Rjeczsoxloxe) izšel kot reprint v treh zvezkih v Münchnu; Radmilo Marojević iz Beograda je govoril o vzhodnoslovanskih zgodovinskih slovarjih ter o slovarju JAZU; Valentin Putanec iz Zagreba (prebrani referat) je podal današnje stanje proučevanja slovarja »Zvanik talijansko-hrvatski«, ki je od 17. do 19. stoletja služil v več izdajah kot konverzacijski priročnik potrebam ljudi, zato avtor predpostavlja med letoma 1655 in 1704 še eno neodkrito izdajo.

Druga tematska skupina referatov je zajemala ožjo in posebno problematiko besedišča v starejših slovarjih. Asim Peco (Beograd-Sarajevo) je obravnaval turcizme v Stulijevem slovarju; Gordana Jovanović iz Beograda je analizirala srbohrvaško besedje kot primerjalno gradivo v slovarju poljskega jezika Samuela Bogumila Lindeja ter ugotovila, da so zlasti samostalniki za vršilca dejanja na -tel tvorbeni model za poljske be-

sede tega tipa; Branka Tafra iz Zagreba je pregledala leksikografske vire za Slovar JAZU in njegov dodatek ter sklenila, da predstavljajo bogato leksikografsko dediščino, ki pa leksikološko ni dobro obdelana; Danilo Šipka iz Sarajeva je analiziral homonimna in večpomenska razmerja v Vrančičevem, Habeličevem in Della Bellovem slovarju; Vjera Lopina iz Zagreba je primerjala načine prevajanja sestavljenk z grško zanikujočo predpono a- in latinsko in- v cerkvenoslovenskem jeziku hrvaške redakcije; Dragana Mršević-Radović iz Beograda je s pomočjo etnogeneze, mitologije in etimologije razložila srbohrvaško frazeološko problematiko v slovarjih pred Vukom Karadžićem na primeru frazeoloških zvez s samostalnikom »kuk« in njemu sorodnimi besedami; Irena Orel-Pogačnik iz Ljubljane je obravnavala slovenske ekvivalente v Kastelec-Vorenčevem rokopisnem latinsko-slovenskem slovarju iz začetka 18. stoletja glede na oblikovne in pomenske značilnosti.

Vrsta referatov je vsebovala analizo našega besedišča v tujejezičnih slovnica, predvsem v dodanih slovarjih. Velimir Mihajlović iz Novega Sada je obravnaval besedišče iz slovarskega dela pojmovnega tipa v italijanski gramatiki Vikentija Ljuštine iz leta 1794; Nevenka Gošić iz Sarajeva je opredelila latinsko-hrvaški seznam besed v rokopisni slovnici latinskega jezika neznane avtorja iz 18. stoletja, v katerem prevladuje slovensko besedje; Ljiljana Kolenić iz Osijeka je primerjala besedišče v slovarjih Tadijanovićeve, Reljkovićeve in Ivanovovićeve slavonske slovnice iz 18. stoletja; Pavle Knežević iz Sarajeva je podal besedne razlike v dodatnih slovarjih v Babićevi in Šitovićevi slovnici iz 18. stoletja.

Skupina referatov je obsegala obravnavo besedišča v različnih starejših besedilih znanih avtorjev. Francka Premk iz Ljubljane je prikazala besedoslovno problematiko večplastne hebrejske besede »sela« v Trubarjevem in Dalmatinovem prevodu, navedla hipoteze pomenskega in etimološkega značaja njenih proučevalcev ter njene prevode oz. citatno rabo pri naših protestantih; Darija Gabrić-Bagarić iz Sarajeva je analizirala besedišče v delih Ivana Bandulavića, bo-

sanskega frančiškana iz 17. stoletja, in njegov prispevek k obogatitvi besednega zaklada; Jovan Kašić iz Novega Sada je obravnaval razmerje Pavla Solarića do besedišča knjižnega jezika in poudaril zanj značilno tvorjenje domače slovanske terminologije; Trajko Stamatovski iz Skopja je obravnaval lekskem kamen v makedonski toponimiji; Milica Grković iz Novega Sada je pri razčlembi zlasti pravnega in ekonomskega izrazja v srednjeveški cirilski vladarski listini Banjski hrisovulji ugotovila predvsem slovansko besedje; Bogdan Dabić iz Sarajeva je spregovoril o deležu tujk v avtorskem izrazu Dositeja Obradovića; Nikola Rodić iz Beograda je predaval o slovanskem besedišču v dolžniški knjigi iz 15. stoletja dubrovniškega trgovca Mihaila Lukarevića iz Novega Brda ter poudaril pomembnost raziskovanja slovanskega besedišča v tujih virih; Senahid Halilović iz Sarajeva je ugotovil prevlado splošnega nad narečnim besediščem v književnih delih Matije Divkovića.

Konferenca je kljub manjšemu številu predavanj zaradi odsotnosti mnogih predavateljev prinesla veliko novih in strokovno dognanih ugotovitev, izvirnih dosežkov na področju zgodovinskega slovaropisja in besedoslovja na jugoslovanskih tleh. Referati in diskusija o njih bodo izšli v publikaciji ANUBiH v letu 1987. Na seji medakademijskega odbora so sklenili, da bo naslednja konferenca spomladi 1989. leta na enem od sedežev jugoslovanskih akademij.

20. novembra 1986 je bila na rektoratu sarajevske univerze slovesna predstavitev srednjeveškega bosanskega kodeksa »Hvalov zbornik« iz leta 1404, ki vsebuje celotno novo zavezo, Davidove psalme z devetimi pesmimi in nekatere nebiblijske, večinoma apokrifne tekste, z bogatimi iluminacijami. Izvirnik je v univerzitetni knjižnici v Bologni. Zbornik je izdala ANUBiH kot faksimile z uvodnimi študijami, vzporednicami, transkripcijo in komentarjem.

Irena Orel-Pogačnik
Znanstvenoraziskovalni center SAZU
v Ljubljani

NAROČNIKE, KI ŠE NISO PORAVNALI NAROČNINE ZA LETO 1985/86
IN LETOŠNJE NAROČNINE ZA LETO 1986/87, PROSIMO, DA TO STORIJO
ČIMPREJ!